

Totdat het lam droog is hangt het oormerk in een zakje om zijn nek.

De 'opvangbak' van de lammetjes is voorzien van vloerverwarming.

Het drinken aan de zelfgemaakte speenscotjes heeft de ecthyma vermindert.

Alle lammeren hebben de beschikking over een 'speelkasteel'.

In elke afdeling hangen overalls, staan laarzen en liggen latex handschoenen.

Om aan de speenautomaat te wennen is het hok de eerste dagen nog klein.

'Niet beknibbelen op lammetjes'

Frank Brinkhaus.

Tekst en foto's: Wilma Wolters

Opfokken gebeurt op geitenbedrijven heel verschillend. De beschikbare ruimte en arbeid en het aantal lammeren spelen daarin natuurlijk een grote rol. Zo heeft ook Frank Brinkhaus samen met zijn compagnon Gert Billekens van geitenbedrijf De Römer zijn geheel eigen manier van opfokken. Maar het meest bijzondere is wel dat hij het hele jaar door druk is met lammetjes.

Frank Brinkhaus houdt in het Limburgse Heythuysen 2.900 geiten waar hij elk jaar 1.200 geitlammetjes bij fokt. Niet alleen in het voorjaar is de opfok-

stal bezet, Frank krijgt het hele jaar door lammeren. Zijn principe hierbij: op de lammetjes wordt niet beknibbeld.

Driemaal in het jaar

De jonge geitenhouder heeft ervoor gekozen om drie aflammerperiodes in het jaar te hebben: in juni, oktober en februari worden er in Heythuysen lammetjes geboren. "Ten eerste doe ik dat omdat ik op die manier geen enorme piek heb van geboortes en dus zelf de lammeren ook alle dagen in handen krijg. Dan zie je toch veel meer dan wanneer je te weinig tijd hebt of de lammetjes door alleen personeel laat verzorgen." De tweede reden is dat Frank zijn personeel dan bijna het jaarrond werk kan bieden. "Als je goede mensen hebt en je hebt ze alleen in het voorjaar een paar weken nodig, hebben ze volgend jaar een andere baan. Ik kan deze mensen langer aan me binden." Samen met verschillende arbeidskrachten, onder wie een aantal Polen, wordt er in de lammertijd zo'n 40 tot 50 uur werk verzet per dag op het hele bedrijf.

De eerste dag

Op dagen dat Frank veel lammeren verwacht, is er continu iemand bij de geiten aanwezig om de lammetjes direct bij de moeder weg te halen. "Zo realiseren we dat van zo'n 92 procent van de dieren zowel de vader als de moeder bekend is." De natte lammetjes worden opgevangen in vaste bakken waar vloerverwarming in zit. In de bakken liggen houtkrullen en wordt kalk gestrooid. De navel wordt ontsmet en elk lam krijgt geitenbiest van eigen eerstejaarsgeiten om paratbc zo min mogelijk kans te geven. "Maar we knippen geen oormerken in bij een nat lam. Je maakt toch een wondje als je een merk aanbrengt, en als het oor nog nat is kunnen er eerder ontstekingen ontstaan." Dus hangen de oormerken in een plastic zakje met tie-

wraps om de nek van het dier. De merken worden pas aangebracht als de oren droog zijn.

Biest verstrekken gebeurt op vaste tijden. "Om 7, 11, 15 en 19 uur krijgen de lammeren biest. Als ze 50 cc hebben gedronken, krijgen ze een blauwe stip, bij 100 cc een rode." Na het verstrekken van de biest wordt ook opgeschreven wie dat heeft gedaan en hoe laat dat precies was. Na dat de lammeren 400 ml biest op hebben, meestal in drie voedingen, worden ze met een karretje naar de opfokafdeling gebracht waar ze tot twee weken leeftijd verblijven.

Niet beknibbelen

De stal telt vier opfokafdelingen. Een opfokafdeling bestaat uit twee grote hokken van 6 bij 7 meter, gescheiden door een schot. Voor de hokken staat een speenautomaat die is verbonden met de speenscotjes die Frank zelf maakte. De lammetjes komen allereerst in kleine hokken rondom de speenautomaat om ze het drinken te leren. Ook hangt hier een warmtelamp. Als de dieren het drinken kennen, krijgen ze meer ruimte. Uiteindelijk kunnen er in elke opfokafdeling 200 lammeren liggen. Elke afdeling is voorzien van een dik pak strooisel van houtkrullen en vlas. "Houtkrullen vangen snel vocht op, vlas is wat trager met de vochtopname en is dus prima geschikt om onderop te liggen. Elke dag wordt dit bijgestrooid; de ene dag een pak houtkrullen, de volgende dag een pak vlas." Ook al zijn de prijzen van strooisel als vlas gestegen, Frank strooit ruim. "Op de lammetjes beknibbelen we niet. Als we dunner strooien en de lammetjes twee dagen later ziek zijn zodat we antibiotica moeten spuiten, zijn we duurder uit. Het moet gewoon goed zijn." In elke afdeling hangen overalls en staan laarzen. Voordat je het hok ingaat, moet je

die en een schoon paar latex handschoenen aantrekken. Je mag ze ook niet in een andere afdeling dragen. "De overalls van afdeling 1 hebben een 1 op de rug gestikt, die van afdeling 4 een 4. Zo kunnen we elkaar ook controleren."

De bokjes lopen tussen de geitenlammetjes. Ook voor die dieren vindt Frank dat het goed moet zijn. "We zetten het vlees deels zelf af in restaurants en willen daar een goed verhaal bij hebben. Onze bokjes hebben een gelukkig leven gehad, daar staan wij voor. Ze hebben een fijn ligbed, voldoende te drinken, speelkameraadjes, er valt daglicht in de stal en er is zelfs een speelkasteel." Met dat laatste doelt Frank op het trapje dat midden in elk hok te vinden is. "In de natuur wil een geit klimmen en slopen. Voor dat slopen hebben we een ruif met koolzaadstro in de hokken hangen, voor het klimmen het trapje." De trap staat bewust niet tegen de muur. Dat was eerst het geval, maar daar gingen te veel dieren onder liggen en ontstond een natte plek. "Op deze manier hebben alle lammetjes er enorm schik van. En voor ons is het genieten om ernaar te kijken."

Een aanrader

Met 8 tot 10 dagen worden de lammetjes onthoofd. Twee dagen later gaan de geitjes naar de opfoklocatie, 4 kilometer van het moederbedrijf vandaan. De bokjes blijven nog lopen tot ze naar de slacht gaan. Frank is tevreden met deze manier van opfokken. "Het is heel prettig werken in deze stal en het past in ons systeem van werken waarbij alle werkzaamheden zich elke vier maanden herhalen. Alles, van biest verstrekken tot uitmesten en klauwen bekappen aan toe herhaalt zich hier dan. Ik vind dat prettig. Als mijn opfokstal zou omwaaien, zou ik een vergelijkbare stal weer zetten." 🐐